

Νομάδες από τον Βορρά διαμόρφωσαν τις γλώσσες και τα γονίδια της Ευρώπης

/ [Γενικά](#)

Κοσμήματα των Γιαμνάγια, διαμορφωτών των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, από τη συλλογή του Μουσείου Ερμιτάζ (Πηγή: Evgeny Genkin CC BY-SA 2.5)

Το κύμα των Γιαμνάγια

Λονδίνο

Νομάδες βοσκοί από τις νότιες στέπες της Ρωσίας και της Ουκρανίας μετακινήθηκαν δυτικά προς την Ευρώπη πριν από 4.500 έως 5.000 χρόνια και άφησαν το γενετικό, πολιτισμικό και πιθανώς γλωσσικό αποτύπωμά τους στους σύγχρονους Ευρωπαίους. Αυτό είναι το συμπέρασμα δύο νέων γενετικών μελετών - των μεγαλύτερων του είδους τους μέχρι σήμερα- που έγιναν στο προϊστορικό ευρωπαϊκό DNA.

Η ρίζα Η νομαδική αυτή ευρασιατική επιρροή είναι η τρίτη και πιο πρόσφατη «ρίζα» των σύγχρονων Ευρωπαίων. Οι άλλες δύο και αρχαιότερες ρίζες έλκουν την καταγωγή τους από τους κυνηγούς-συλλέκτες που έφθασαν στην Ευρώπη πριν περίπου 45.000 χρόνια, καθώς και από τους πρώτους αγρότες που πριν από 8.000 χρόνια μετανάστευσαν στην Ευρώπη από την Εγγύς Ανατολή (και οι οποίοι

προέρχονταν από την παλαιότερη έξοδο των προγόνων μας από την Αφρική).

Οι δύο νέες έρευνες, που παρουσιάστηκαν στην επιθεώρηση «Nature», έγιναν η μία από επιστήμονες του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης με επικεφαλής τον παλαιογενετιστή Έσκε Βίλερσλεβ του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας της Δανίας και η άλλη από ερευνητές της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ με επικεφαλής τον γενετιστή Ντέιβιντ Ράιχ.

Οι δύο ανεξάρτητες μελέτες πραγματοποίησαν αναλύσεις δειγμάτων DNA από συνολικά 170 σκελετούς, που έχουν βρεθεί σε διάφορες χώρες, από την Ισπανία έως τη Ρωσία. Το νέο στοιχείο που έρχεται στο φως, είναι ότι μια ομάδα νομάδων, οι Γιαμνάγια, που ζούσαν στην περιοχή μεταξύ της Μαύρης και της Κασπίας Θάλασσας, έφθασαν με τα ζώα, τα όπλα και τα εργαλεία τους στην Ευρώπη, όπου πιθανώς η γλώσσα τους συνέβαλε σημαντικά στη δημιουργία πολλών ευρωπαϊκών γλωσσών.

Σύμφωνα με τη νέα μελέτη, φυλές νομάδων από τη Ρωσία καθόρισαν όλες τις παραμέτρους, γενετικές και πολιτισμικές, στην Ευρώπη

Το σενάριο

Σύμφωνα με το «σενάριο» στο οποίο παραπέμπουν τα νέα γενετικά δεδομένα, πριν περίπου 9.000 χρόνια η Ευρώπη κατοικείτο μόνο από ένα γενετικά διαφοροποιημένο πληθυσμό κυνηγών-συλλεκτών. Λίγο μετά, πριν από 9.000 έως

7.000 χρόνια, το γενετικό «προφίλ» μερικών περιοχών της Ευρώπης αλλάζει σημαντικά, καθώς προστίθεται το νέο «αίμα» των νεοφερμένων αγροτών από την Εγγύς και Μέση Ανατολή. Θύλακες κυνηγών-συλλεκτών επιβίωσαν για χιλιάδες χρόνια, διάσπαρτοι ανάμεσα στις νέες αγροτικές κοινότητες. Οι επιμειξίες μεταξύ αγροτών και κυνηγών-συλλεκτών εντάθηκαν πριν από 7.000 έως 5.000 χρόνια.

Όσπου, πριν από περίπου 4.500 χρόνια, την Εποχή του Χαλκού, το γενετικό «παζλ» της Ευρώπης συμπληρώθηκε με την άφιξη νέου γενετικού υλικού από τις ευρασιατικές στέπες. Η «συνιστώσα» αυτή είναι πολύ πιο αισθητή σήμερα στο DNA των κατοίκων της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης. Η τρίτη αυτή γενετική συμβολή προέρχεται από τους Γιαμνάγια, όπως δείχνει η ανάλυση σκελετών τους, που βρέθηκαν στις στέπες της σημερινής Ρωσίας και της Ουκρανίας.

Οι Γιαμνάγια χρησιμοποιούσαν άλογα για να «κουμαντάρουν» τα τεράστια κοπάδια ζώων τους, κυρίως προβάτων, ενώ έφτιαχναν πελώριους τύμβους για τους νεκρούς τους, τους οποίους γέμιζαν με κοσμήματα και όπλα των πεθαμένων, παραδόσεις και τεχνολογίες που μετέφεραν και στην Ευρώπη. Οι επιστήμονες εκτιμούν ότι η επέκτασή τους προς τη Δύση ήταν ειρηνική και δεν θύμιζε τον Ατίλα ή τον Τζέγκις Χαν.

Ινδοευρωπαϊκή γλώσσα: Γιαμνάγια εναντίον Ελλήνων;

Η νέα ανακάλυψη αναμένεται να αναζωπυρώσει τη διαμάχη για την καταγωγή και εξάπλωση των περίπου 400 ινδοευρωπαϊκών γλωσσών στην Ευρώπη και στην Ασία. Οι περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες (και η ελληνική) ανήκουν στην μεγάλη ινδοευρωπαϊκή οικογένεια, η οποία επίσης περιλαμβάνει γλώσσες της νότιας και κεντρικής Ασίας.

Μερικοί γλωσσολόγοι πιστεύουν ότι οι πρώτοι μεσανατολίτες αγρότες έφεραν την πρωτο-ινδοευρωπαϊκή γλώσσα στην Ευρώπη, ενώ άλλοι θεωρούν ότι αυτή προήλθε πολύ αργότερα από τις ρωσικές στέπες. Η νέα μελέτη φαίνεται να ενισχύει τη δεύτερη άποψη, αν και ασφαλώς το ζήτημα παραμένει ανοιχτό.

Ο γλωσσολόγος Πολ Χέγκαρτι του Ινστιτούτου Εξελικτικής Ανθρωπολογίας Μαξ Πλανκ στη Λειψία της Γερμανίας επεσήμανε ότι η ελληνική γλώσσα, που είναι ινδοευρωπαϊκή, είχε αναπτυχθεί πριν από 3.500 χρόνια περίπου και είχε ήδη διαφοροποιηθεί από άλλες ινδοευρωπαϊκές γλώσσες της Νότιας Ευρώπης, όπως τα λατινικά. Όπως είπε, αν οι Γιαμνάγια, που εμφανίσθηκαν στην Ευρώπη πριν από 4.500 χρόνια, ήσαν η μοναδική πηγή των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, τότε θα έπρεπε να είχαν φθάσει στην Ελλάδα πολύ γρήγορα, ώστε να προλάβουν να εξελιχθούν τα ελληνικά από αυτήν.

Αντίθετα, σύμφωνα με τον Χέγκαρτι, πιθανότερο είναι ότι το παλαιότερο κύμα αγροτών μεταναστών στην δυτική Ευρώπη από την Εγγύς Ανατολή έφεραν την πρωτο-ινδοευρωπαϊκή γλώσσα τους αρχικά στη Νότια και μετά στην υπόλοιπη Ευρώπη. Οι Γιαμνάγια συνέβαλαν πολύ αργότερα στις γλώσσες της Κεντρικής Ευρώπης.

Ο Χάγκερτι τόνισε ότι μόνο αν στο μέλλον οι επιστήμονες ανακαλύψουν ότι οι Έλληνες ξαφνικά, πριν από 4.500 χρόνια, απέκτησαν στο DNA τους το γενετικό «αποτύπωμα» των Γιαμνάγια, τότε μπορεί η ζυγαριά να γείρει υπέρ της καταγωγής των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών από τις στέπες και όχι από το Λεβάντε. «Ας δούμε αν (οι Έλληνες) μοιάζουν (γενετικά) ή όχι με τους ανθρώπους των στεπών», κατέληξε.

Πηγές: tovima.gr Newsroom ΔΟΛ, με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ- news.in.gr